

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ ТА ПРОФЕСІЙНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ДИСТАНТНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«НА ПЕРЕТИНІ КУЛЬТУР: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ
В МІЖНАРОДНІЙ КОМУНІКАЦІЇ»**

28 квітня 2023 р.

Харків 2023

УДК 378.147: 81(082)

Затверджено рішенням кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(протокол № 4 від 27 квітня 2023 р.)

Організаційний комітет:

І.П. Липко, завідувачка кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, кандидатка філологічних
наук, доцентка (голова)

М.О. Зайцева, докторка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та професійних
комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

В.В. Місеньова, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Науковий комітет:

Д.І. Демченко, кандидатка педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

М.О. Зайцева, докторка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та професійних
комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.Є. Малєєва, старший викладач кафедри іноземних мов та професійних комунікацій
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.В. Мельнікова, кандидатка філологічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

В.В. Місеньова, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Н.А. Сорока, кандидатка психологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Т.М. Щокіна, кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри іноземних мов та
професійних комунікацій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

На перетині культур: сучасні тенденції в міжнародній комунікації: тези доповідей
Міжнародної науково-практичної дистантної конференції. Харків: Національний юридичний
університет імені Ярослава Мудрого, 2023. 165 с.

До збірника увійшли тези доповідей Міжнародної науково-практичної дистантної
конференції, присвяченої сучасним тенденціям в міжнародній комунікації.

Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів філологічних спеціальностей.

Адреса редакційної колегії:
61023, м. Харків, вул. Динамівська, 4
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра іноземних мов та професійних комунікацій
тел.(057) 704-90-55, (057) 704-90-56

Тези розповсюджуються в електронному вигляді

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів відповідальність несуть автори.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2023

Місеньова В. В.

Інтерактивне навчання іноземної мови професійного спрямування у немовному ЗВО.....84-87

Мудрик О.В.

Психологічний зміст навчання іноземних мов та його зв'язок із психолінгвістикою, психологією та педагогікою.....87-91

Нікіфорова С.М.

Psycholinguistics as a Tool for In-depth Study of Speech and Language.....91-95

Пашкова К.

Peculiarities of Using the Legal Terms in Common Law Systems of the UK and USA.....96-97

Пилаєва Т.В.

Деякі аспекти міжкультурної комунікації в Австралії.....98-102

Плотнікова Н.В.

Narrow-branch Vocabulary Interpretation by Means of Machine Translation Programs..... 102-105

Подуфалова Т.В.

Відображення стереотипу військового в англійських цитатах відомих особистостей.....106-111

Пряницька В.Б.

Psychological Aspect in the Course of English Learning..... 111-112

Пряницька В.Б.

The Importance of Both Soft and Hard Skills for Teaching Foreign Languages.....113-114

Риженко М.В., Анісенко О.В.

Psychological Aspects of Teaching Foreign Languages in a University during the War.....115-117

Відображення стереотипу військового

в англомовних цитатах відомих особистостей

Поняття професійного стереотипу, як і соціального, виникло й активно досліджується в соціальній психології. Огляд досліджень професійних стереотипів у цій галузі представлено в нашій попередній роботі [6]. Проте наявність різноманіття засобів вербалізації типових ознак професій та їх представників як у мовній системі, так і в мас-медіа, їх значна роль у формуванні й руйнуванні професійних стереотипів [5] зумовлює необхідність визначення професійних стереотипів у лінгвістиці. Сьогодні одним із провідних напрямів дослідження стереотипів загалом є лінгвокогнітивний: стереотипи розглядаються як складники картини світу [1], визначаються їх когнітивні функції [2]. У цій роботі професійний стереотип тлумачиться в межах лінгвокогнітивного підходу як сукупність відносно стійких оцінних уявлень про типові ознаки представника певної професії або професії в цілому, відображених у соціальній свідомості, культурно детермінованих та зафіксованих у мові.

Мета цієї розвідки – виявити компоненти професійного стереотипу військового, зафіксовані в англомовних цитатах відомих особистостей. Матеріалом для дослідження слугували понад 100 цитат (висловлювань) про військових, військову справу та війну відомих американських, британських та канадських особистостей (військових офіцерів, переважно головнокомандувачів, генералів, полковників та адміралів, політичних та державних діячів, письменників та поетів, журналістів, акторів та музикантів), вилучених із сайтів цитат [3; 4; 7].

Ми виокремлюємо два блоки компонентів у структурі професійного стереотипу: 1) стереотипізовані професійні ознаки – різні елементи, аспекти, якості, ознаки тощо професії, які вважаються типовими та, як наслідок, очікуваними від професіонала; 2) оцінювальні ознаки – оцінка, ставлення,

сприйняття тощо стереотипізованих ознак. У першому блоці ми виокремлюємо професійну роль як домінантний компонент, який зумовлює інші типізовані ознаки, та в обох блоках – професійні цінності, які зумовлюють оцінку, ставлення соціуму до професійної ролі та пов'язаних із нею інших професійних ознак. Розмежування двох блоків є умовним: зазвичай висловлювання фіксують водночас компоненти обох блоків.

Військова професія представлена двома основними типами: солдати-бійці та офіцери-командувачі (в аналізованих цитатах – генерали, командири). Хоча вони мають спільну професійну роль – служити (*serve*), домінантними виступають ролі, більш характерні для кожного з них: для солдата – ведення бойових дій (*fighting*), для офіцера – керування бойовими діями (*leadership, planning*). У досліджуваних цитатах переважають стереотипні ознаки, що отримують загальну позитивну оцінку. До них належать передусім якості, необхідні для виконання відповідної професійної ролі, які також вважаються цінностями цієї професії:

- моральні якості: патріотизм: *The patriot volunteer, fighting for country and his rights, makes the most reliable soldier on earth* (Thomas J. Jackson); *The true soldier fights not because he hates what is in front of him, but because he loves what is behind him* (G.K. Chesterton); усвідомлення необхідності захисту своєї країни: *We must never forget why we have, and why we need our military. Our armed forces exist solely to ensure our nation is safe, so that each and every one of us can sleep soundly at night, knowing we have «guardians at the gate»* (Allen West); вірність присязі: *You must give soldiers reasons to have confidence and pride in themselves, in their leaders, and in their units. Only then will you have loyalty. Loyalty was the primary trait I looked for in soldiers* (George W. Dunaway); віра: *If I could tell soldiers one thing, it would be: have faith. Faith in the Army, the leadership, and their own ability* (Robert E. Hall); повага до людей: *Perfect soldier, perfect gentleman never gave offence to anyone not even the enemy* (A. J. P. Taylor); безпощадність до ворогів: *Every soldier thinks something of the moral aspects of what he is doing. But all war is immoral and if you let that bother you, you're not a good soldier* (Curtis LeMay); *If the people raise a great howl against my barbarity and cruelty, I will answer that war is war, and not popularity seeking* (William Tecumseh Sherman);

- вольові якості: мужність/сміливість: *To be a soldier one needs that*

special gene, that extra something, that enables a person to jump into one on one combat, something, after all, that is unimaginable to most of us, as we are simply not brave enough (Rupert Everett); впевненість у собі: *The most vital quality a soldier can possess is self-confidence, utter, complete and bumptious* (George S. Patton Jr.); дисциплінованість: *The soldier who gropes for glory must submit himself to discipline. Subordination gives strength and security to an army. He that will not submit to it when corrected and improved by the experience of ages does not deserve the proud appellation of a soldier* (Sam Houston); *Self-denial and self-discipline, however, will be recognized as the outstanding qualities of a good soldier* (William Lyon Mackenzie King);

- морально-вольові: моральний/бойовий дух: *The soldier's heart, the soldier's spirit, the soldier's soul, are everything. Unless the soldier's soul sustains him he cannot be relied on and will fail himself and his commander and his country in the end* (George Marshall); самовідданість, жертівність: *Soldiers, when committed to a task, can't compromise. It's unrelenting devotion to the standards of duty and courage, absolute loyalty to others, not letting the task go until it's been done* (John Keegan); стійкість, незламність: *I will never quit. My nation expects me to be physically harder and mentally stronger than my enemies. If knocked down I will get back up, every time. I will draw on every remaining ounce of strength to protect my teammates and to accomplish our mission. I am never out of the fight* (Marcus Luttrell);

- професіоналізм, майстерність, вміння правильно поводитися в бою: *You don't have to be straight to be in the military; you just have to be able to shoot straight* (Barry Goldwater).

- стратегічність мислення як інтелектуальна якість: *Every soldier must know, before he goes into battle, how the little battle he is to fight fits into the larger picture, and how the success of his fighting will influence the battle as a whole* (Bernard Law Montgomery).

У структурі стереотипу офіцера-командувача виявлено такі риси, безпосередньо пов'язані з його основною професійною роллю – керуванням бойових дій:

- лідерські якості командирів, вміння керувати діями бійців: *If you can't get them to salute when they should salute and wear the clothes you tell them to wear,*

how are you going to get them to die for their country? (George S. Patton Jr.);

- уміння командирів правильно і своєчасно обирати стратегії і тактики: *In preparing for battle I have always found that plans are useless, but planning is indispensable* (Dwight D. Eisenhower); *Battles are won by slaughter and maneuver. The greater the general, the more he contributes in maneuver, the less he demands in slaughter* (Winston S. Churchill); *A good battle plan that you act on today can be better than a perfect one tomorrow* (George S. Patton Jr.).

В аналізованих цитатах зафіксовано також ставлення військових до своєї професії:

- ставлення бійця до війни, бойових дій (негативне) та миру (позитивне): *Although a soldier by profession, I have never felt any sort of fondness for war, and I have never advocated it, except as a means of peace* (Ulysses S. Grant); *What I really learned in the army was how to be a pacifist* (Utah Phillips); *Any soldier worth his salt should be antiwar. And still there are things worth fighting for* (Norman Schwarzkopf); *The soldier above all others prays for peace, for it is the soldier who must suffer and bear the deepest wounds and scars of war* (Douglas MacArthur).

Серед переважно позитивних оцінних ознак професії військового виявлено такі домінантні оцінки соціуму:

- ставлення країни до бійців – підтримка, піклування про бійців та їх сім'ї та почуття єдності з військовими: *All soldiers who serve their country and put their lives at risk need to know that if something happens to them, their families will be well taken care of. That's the bond we have with our military men and women and their families* (Jeff Sessions); *The U.S. Military is us. There is no truer representation of a country than the people that it sends into the field to fight for it. The people who wear our uniform and carry our rifles into combat are our kids, and our job is to support them, because they're protecting us* (Tom Clancy).

Разом із загальним визнанням заслуг військових: *The veterans of our military services have put their lives on the line to protect the freedoms that we enjoy. They have dedicated their lives to their country and deserve to be recognized for their commitment* (Judd Gregg), виявляється така стереотипна ознака: слава та нагороди зазвичай дістаються командуючим (генералам), а не солдатам, які забезпечують успіх, перемогу армії, виконуючу фізично найбільш важку працю та ризикуючи життям:

A soldier is he whose blood makes the glory of the general (Henry G. Bohn).

Окрім позитивних рис, які значно переважають, у висловлюваннях зафіксовано й деякі негативні якості військових: низькій інтелект: *Military men are just dumb, stupid animals to be used as pawns in foreign policy* (Henry Kissinger); *You don't want captains in the army who know too much or think too much* (Robert Graves); безглуздя, відсутність здорового глузду: *History is an account, mostly false, of events, mostly unimportant, which are brought about by rulers, mostly knaves, and soldiers, mostly fools* (Ambrose Bierce); *A lack of common sense usually ends in some heroic feat, much like the soldier who dives onto the grenade so that others may live* (Criss Jami); беззаперечна підлеглість солдат, безправність у прийнятті рішення: *When those who must do the fighting have the right to decide between war and peace, history will no longer be written in blood* (Will Durant); *War is too serious a matter to leave to soldiers* (William Tecumseh Sherman); *Man has no right to kill his brother. It is no excuse that he does so in uniform: he only adds the infamy of servitude to the crime of murder* (Percy Bysshe Shelley).

Загалом ці негативні якості сприймаються як зумовлені ззовні, а не як провина самих військових.

Список використаних джерел

1. Небжеговска-Бартминьска С. Стереотипы и ценности в языковой картине мира. *Текст в языке, речи, культуре*: сб. науч. ст. / Белорус. гос. ун-т. Минск: РИВШ, 2017. С. 215–233. URL: <http://elib.bsu.by/handle/123456789/173326>. (Дата звернення: 12.01.2023).
2. Bartmiński, J. What does it mean for stereotypes to «reside in language»? [E-resource]. *Stereotypes and linguistic prejudices in Europe: Contributions to the EFNIL Conference 2016 in Warsaw* / Ed. A. Dąbrowska, W. Pisarek, G. Stickel. Research Institute for Linguistics, 2017. P. 115–135. URL: <http://www.efnil.org/documents/conference-publications/warsaw-2016/EFNIL-Warsaw-16-Bartminski.pdf>. (Accessed 10 January, 2023).
3. BrainyQuote [E-resource]. URL: <https://www.brainyquote.com>. (Accessed 30 January, 2023).
4. Goodreads [E-resource]. URL: <https://www.goodreads.com>. (Accessed 1 February, 2023).

5. Pelepeichenko, L., Podufalova, T. Linguistic and Communicative Factors in the Formation and Destruction of Professional Military Officer Stereotypes [E-resource]. *SKASE Journal of Literary and Cultural Studies [online]*. 2020. Vol. 2. No. 2. P. 41–58. URL: http://www.skase.sk/Volumes/SJLCS04/pdf_doc/04.pdf. (Accessed 15 January, 2023).
6. Podufalova, T. Professional Stereotypes in Terms of Linguistics. *Сучасні філологічні і методичні студії: проблематика і перспективи* [Електронне видання]: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. для науковців, викладачів, учителів, здобувачів вищої освіти, Харків, 18 трав. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. Харків, 2022. С. 188–192. (Accessed 15 January, 2023).
7. Wise Old Sayings [E-resource]. URL: <https://www.wiseoldsayings.com>. (Accessed 27 January, 2023).

Pryanitska V.,

*Senior Lecturer of the Department of Foreign Philology and Translation
O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv*

Psychological Aspect in the Course of English Learning

Each teacher of English at least once in his/her life has faced the situation when learners are afraid of speaking up. Excessive shyness is a sign of insecurity, lack of confidence, an incorrect self-image and low self-esteem. Some bad experiences during childhood could have caused people to become timid and withdrawn. When you are uncomfortable among others, you can't talk, express your opinion and ask for favours. Timidity can destroy your ambitions, your success with relationships and your life. It can result in feeling unsure of yourself in the company of other people and English lessons are not exception as different students with different level of English knowledge participate in them.

One of the first steps to overcome your shyness is try to accept your shyness and be comfortable with it. The more you will resist it unconsciously or consciously, longer it will prevail. Secondly, find English courses according to your level of the English knowledge. There are simple ways to help to increase learners' self-esteem and build